

Troms og Finnmark fylkeskommune

postmottak@tffk.no

Tromsø, 31.08.2021

Dette brevet sendes på vegne av: Norges Jeger- og Fiskerforbund Troms, Naturvernforbundet Troms, Norsk Ornitologisk Forening avd. Troms, 4H Troms, Nordnorsk Botanisk Forening og Midt-Troms Naturlag

Høringsinnspill

«Hydrogensone Arktis – Strategier for hydrogensatsing i Troms og Finnmark»

Forum for natur og friluftsliv Troms er kjent med at Troms og Finnmark fylkeskommune har «Hydrogensone Arktis- Strategier for hydrogensatsing i Troms og Finnmark» på offentlig høring og ettersyn. Vi ønsker i det følgende å gi vårt innspill til strategien- da vi ikke fikk varsel om at høringen var lagt ut ble vårt arbeid forsinket. Vi takker imidlertid for utsatt høringsfrist til 31 august som vi fikk innvilget etter søknad til fylkeskommunen. FNF Troms deltok også på digitalt innspillmøte der vi kom med muntlige innspill.

Forum for natur og friluftsliv (FNF) Troms er et samarbeidsnettverk for natur- og friluftslivsorganisasjonene i regionen. Vårt mål er å ivareta natur- og friluftslivsinteressene i gamle Troms fylke ved å styrke og fremme organisasjonenes arbeid, være en møteplass for samarbeid og en arena for kompetansebygging for natur- og friluftslivsorganisasjonene med sitt virke i regionen. Det er på denne bakgrunn aktuelle organisasjoner i vårt nettverk gir dette innspill.

Innledende kommentar

I kunngjøringen for denne høringen står det:

– Klimaendringene er vår tids største utfordring. For å møte dem må vi satse offensivt på ny kunnskap, forskning og utvikling av fornybare og alternative energikilder. Vi har nå en unik mulighet til å ta en ledende rolle i hydrogen- og

Samarbeidsnettverk mellom natur- og friluftslivsorganisasjoner
troms@fnf-nett.no | Holtvegen 66, 9269 Tromsø | 951 75 403
organisasjonsnummer 996 197 786 | www.fnf-nett.no/troms

ammoniakkproduksjon og tilhørende teknologiutvikling som vil kunne gi et stort potensial for eksport, verdiskapning, arbeidsplasser og utslippsreduksjon.¹

Forum for natur og friluftsliv Troms savner beskrivelse av hensynet til naturmangfold og naturtap,² inkludert hensynet til karbonholdig natur og friluftslivsinteresser både i selve strategien, men også i kunnskapsgrunnlaget. Vi kan heller ikke se at man har utforsket eller stilt spørsmål ved behovet for en så utstrakt hydrogensatsing i nordområdene, spesielt opp mot strategier som energisparing, effektivisering med mer. En hydrogensatsing forutsetter at areal omdisponeres fra natur til industriområde- dette kan gjelde både der fabrikkene eventuelt skal ligge, infrastruktur og utbygging av vindkraftverk. Dette er konsekvenser som følger av en satsing på hydrogen som vi mener ikke kommer frem i saksdokumentene med den følge at viktige interesser både innen natur og friluftsliv ikke kommer frem og kan bli hensyntatt i arbeidet og i valget om en slik strategi i det hele.

Det står på nettsiden til Troms og Finnmark fylkeskommune at **«Klimaendringer er vår tids største utfordring»- dette utgangspunktet kan være medvirkende til at hensyn til for eksempel naturtap ikke blir behandlet på en tilstrekkelig måte.** Klimaendringer er en svært alvorlig trussel, men den må løses i sammenheng med naturkrisen³- som er en like stor krise og der kunnskapsmangel om naturverdier er en betydelig utfordring.⁴ Hydrogensatsing må da derfor reflektere alle virkninger både eventuelle positive, men også målt opp mot de negative virkningene- og ikke minst er natur og friluftsliv svært viktige interesser å ta med i en slik strategi for å unngå interessekonflikter på områder som folkehelse, bolyst, naturtap⁵ og tap av karbonholdig natur. Det kan også virke negativt på naturbaserte næringer som økoturisme og reindrift. Det er en rekke kilder som underbygger disse synspunktene og de er vist til under i note 2-5.

Naturmangfold

Verden- og Norge står midt i en naturkrise og stadig flere fagpersoner, organisasjoner og befolkning blir oppmerksom på hvor alvorlig dette kan bli. Natur og klimakrisen må løses i sammenheng- FNF Troms mener en hydrogensatsing der man ikke ser på virkningene for naturmangfold er svært bekymringsfullt. **Det fremstilles som om det er svært mye areal å ta av i nord, men sårbar arktisk natur i Troms har blitt utsatt for en rekke inngrep slik at uberørt natur er svært redusert sammenlignet med hva det har vært og videre nedbygging utvilsomt vil ramme viktige naturverdier og friluftsliv.**

¹ Sitatet er hentet fra kunngjøringen av hydrogenstrategien og uttrykker etter det vi er kjent med det politisk vedtatte utgangspunktet i Troms og Finnmark, tilgjengelig her: <https://www.tffk.no/tjenester/plan-og-horinger/horinger-og-offentlig-ettersyn/avsluttede-horinger/horing-hydrogensone-arktis-strategier-for-hydrogensatsing-i-troms-og-finnmark.30732.aspx>

² <https://www.aftenposten.no/meninger/kronikk/i/7dPoBW/hvilke-partier-vil-oedelegge-naturen-mest>

³ <https://www.dn.no/innlegg/klima/natur/oljefondet/innlegg-med-god-grunn-blir-naturkrisen-na-mainstream-ogsaa-i-naringslivet/2-1-1054777>

⁴ <https://ipbes.net/events/launch-ipbes-ipcc-co-sponsored-workshop-report-biodiversity-and-climate-change>

⁵ <https://www.dagsavisen.no/debatt/2021/08/04/naturen-taler-ikke-flere-store-ord/>

Friluftsliv

Friluftsliv og folkehelse er to viktige hensyn som svært ofte rammes ved eksempelvis industriutbygginger- og det er en rekke friluftsopplevelser som kom på «**Rødlista for friluftsliv**» i 2019.⁶ Det kan ikke være tvil om at dette er interesser som er viktig for et samfunn og at dette er noe som også betyr mye for bolyst.⁷ Vi kan ikke se at disse interessene er behandlet i kunnskapsgrunnlaget og ser heller ingen henvisninger til kartleggingen over viktige friluftslivsområder, nærtursatsning, prosjekter som Friluftslivets ferdselsårer eller lignende kilder som kan si noe om sårbare områder og omfang.

Samlokalisering av vind- og vannkraft: mangler i kunnskapsgrunnlaget

FNF Troms mener kunnskapsgrunnlaget for dette forslaget er tynt- det er beskrevet som at om man bygger vindkraft der man har demning for vannkraft så bygger man ut i berørt natur. Dette mener vi ikke gjenspeiler virkeligheten- vannkraft er et stort inngrep, men størsteparten av naturen på fjellet i utbyggingsområder har intakte naturområder med fugleliv, flora og fauna. Videre er det også ofte en sammenheng med at man har en enkel anleggsvei (typisk grus) til fjells i slike områder som befolkningen kan benytte seg av- i flere tilfeller en kompensasjon for de ulemper tap av elvenaturen har for lokalsamfunn- dette gjelder trolig spesielt i samiske og sjøsamiske områder. Disse områdene er ofte regionalt viktige friluftslivsområder og vindkraft vil da følgelig ramme friluftsliv og også kultur hardt- både med hensyn til landskap, opplevelse, ferdselsadgang og en rekke andre hensyn knyttet til jakt og sansekultur. Vi kan heller ikke se at det er beskrevet hvordan skadelig effektkjøring av elvene vil innvirke på allerede presset elvenatur- en svært sannsynlig konsekvens av slik samlokalisering. Å begrense effektkjøring er et viktig tiltak for å oppfylle kravene i vannforskriften og noe som ikke kan tas lett på.

Usikkerhet knyttet til hydrogen kontra tap av natur og friluftslivsområder

FNF Finnmark har følgende innspill og FNF Troms støtter innspillet.

Kostnadene ved hydrogenproduksjon

Troms og Finnmark fylke beskrives⁸ som en region med godt potensiale for hydrogenproduksjon. Hydrogen kan benyttes lokalt i regionen og/eller eksporteres via sjøen. For å kunne lykkes med satsingen kreves det mer energi i form av klimagassnøytrale energikilder. I sakspapirene til høringen vises det til at denne energien med hovedvekt vil kunne komme fra landbasert vindkraft.

⁶ <https://norskfriluftsliv.no/rodlista-for-truede-naturopplevelser/>

⁷ <https://www.dnt.no/friluftsliv-og-folkehelse/>

⁸ https://www.tffk.no/f/p1/i69bbedd8-40e1-4433-b636-2cd567ea6d5b/vedlegg_mulighetsstudie-hydrogen-troms-og-finnmark_utkast-pr-290620210.pdf

VERDENSSAMFUNNET SATSER PÅ REN HYDROGEN. DET KREVER MYE ELEKTRISK ENERGI. IEA SIER I SIN RAPPORT «THE FUTURE OF HYDROGEN» AT HVIS ALT AV HYDROGEN SKULLE PRODUSERES MED ELEKTROLYSE, SÅ VIL DETTE KREVE ÅRLIG 3600 TWH. DER ER MER ENN EUS ÅRSPRODUKSJON AV ELEKTRISITET⁹

I Finnmark har vi allerede flere vindkraftverk og vannkraftverk som har medført store negative lokale konsekvenser. Når det i tillegg vises til at «storfylket» er en netto-eksportør av 6 TWh elektrisk kraft vil videre nedbygging være meningsløs sett i lys av naturkrisen vi står i. Det kommer også frem at ytterligere produksjon av elektrisk kraft i Troms og Finnmark kan benyttes i sin helhet til fremstilling av hydrogen. Når kommersielle interesser skal legge føringer for utnyttelsen av våre felles naturområder, grunnlaget for biomangfold, natur- og friluftslivsinteresser samisk kulturgrunnlag viser det at naturkrisen ikke har fått den oppmerksomheten den fortjener og trenger.

Arealkravet er formidabelt

For å kunne produsere nok hydrogen for å dekke energibehovet etter dagens levestandard, og med 40 % energitap ved produksjon av hydrogen vil arealbeslaget for fornybar energi være enormt. Dersom Storbritannia skal dekke sitt hydrogenbehov via vindkraft til havs så vil det kreve 136 120 kvadratkilometer av Nordsjøen. Det er over halvparten av Nordsjøens overflate. Dersom vi på verdensbasis etter dagens forbruk skal erstatte olje med hydrogen så vil det kreves et arealbeslag på 8 380 000 kvadratkilometer – det tilsvarer Brasils areal. Det er selvsagt ikke snakk om slike dimensjoner i Troms og Finnmark. Likevel vil det bli økt press for nedbygging av natur for å sikre nok energi til lønnsom satsning på hydrogen. Igjen vil naturen tape på vårt «behov» for stadig vekst og høy forbruks og levestandard¹⁰.

På bakgrunn av disse innspillene mener vi det ikke bør vedtas en slik strategi og at det er behov for mer kunnskap, bedre medvirkningsprosesser og behovsprøving.

Vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Troms

Christine Myrseth
Koordinator
FNF Troms

⁹ https://iea.blob.core.windows.net/assets/9e3a3493-b9a6-4b7d-b499-7ca48e357561/The_Future_of_Hydrogen.pdf

¹⁰ <https://energyforhumanity.org/en/resources/reports-en/report-hydrogen-from-advanced-nuclear-is-the-missing-link/>